

Socialförvaltningen
Ann-Gret Sillén
Socialchef

2016-08-02

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Dnr. A2016/01307I

Ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

Sammanfattning

Hultsfreds kommun anser att förslaget gällande den ökade schabloniseringen av statlig ersättning är mycket positivt. Det innebär en minskad administrativ belastning och en större frihet för kommunen att styra utformningen av sitt mottagande.

Den rörliga ersättningen som föreslås kring sju dagars ersättning för tomplatser är mycket otydligt formulerat och behöver tydliggöras för att kommunen ska kunna ta ställning till om det är tillräckligt för att kunna ha någon form av beredskap.

Den föreslagna schablonen på 52 000 kronor per asylsökande ensamkommande barn som tas emot i anvisningskommunen är alldeles för låg. Det är inte möjligt att de kostnader som schablonen föreslås ska täcka ryms i angivet belopp. Det finns stor risk att utredningar förenklas, att barnens behov och rättigheter utifrån gällande lagstiftning och stadgar i barnkonventionen, inte sätts i första hand utan att det blir mer ekonomiska incitament som styr de insatser som beslutas. Skulle varit bra med ett förtydligande räkneexempel för att på så sätt få förståelse för hur kostnaderna är tänkta att fördelas på de 52 000 kronor som föreslås.

Kommunen anser att det är positivt att alla anvisningar finns med i samma system oavsett skäl till anvisning, det har varit en viktig fråga för Hultsfreds kommun. Hur väl den schablonersättning per dygn som är föreslagen täcker en kommuns kostnad beror på hur stor spridning kostnadsmässigt det är på de placeringar som barnen har behov av.

Kommunen anser att det är svårt att i dagsläget bedöma hur stor den genomsnittliga dygnskostnaden för anvisade ensamkommande barn kommer att bli. Kommunen har precis återhämtat sig från det enorma trycket som drev på kostnadsbildningen och gjorde det svårt att få kontroll på kostnaderna.

Det finns en del begrepp i förslaget som behöver det förtydligas exempelvis vad "motsvarande vårdbehov" enligt SoL innebär, tydligare riktlinjer vad det gäller CSN då det gäller schablonersättning för unga i ålder 18-20 och förhållandet mellan återsökning av faktiska kostnader då en schablon redan betalats ut.

Omställningstiden är kort och det finns en del som måste förtydligas för att konsekvenserna fullt ut ska kunna beräknas.

Avsnitt 3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Hultsfreds kommun är en kommun som i förhållande till kommunens storlek men även i absoluta tal tagit ett stort ansvar i mottagandet av ensamkommande barn senaste året, främst med anledning av många anknytningsanvisningar.

Anknytningsanvisningar var fram till 2016-04-01 ”ett helt annat spår” som stat och myndighet uttryckte det och innebar att situationen blev otroligt ansträngd i Hultsfred. Hultsfreds kommun ser därför mycket positivt på att anvisningar utifrån anknytningar ses som en del i det totala mottagandet.

De tidigare överenskommelserna blev helt satta ur spel för Hultsfreds del då alla anvisningar utifrån anknytning skedde helt utanför överenskommelsen. Det fanns ingen möjlighet att ha någon som helst beredskap för dessa anvisningar. Nuvarande system ger kommunen större möjlighet att planera för mottagandet som det ser ut just nu. Den största frågan/oron är vad som händer om antalet ensamkommande barn snabbt ökar igen. Det är då viktigt att strukturen hålls i och att samtliga kommuners anvisningstal ökar så det inte återigen blir kommuner med ett högst asylmottagande som får en stor ökning.

Gällande schablonersättningen på 500 000 kronor som föreslås betalas ut även fortsättningsvis, ger en grund för beredskap även i de mindre kommunerna. Den rörliga ersättningen som föreslås kring sju dagars ersättning för tomplatser är mycket otydligt formulerat och behöver tydliggöras för att kommunen ska kunna ta ställning till om det är tillräckligt för att kunna ha någon form av beredskap.

Avsnitt 3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Den föreslagna schablonen på 52 000 kronor per asylsökande ensamkommande barn som tas emot i anvisningskommunen är alldeles för låg. Kostnaderna för socialtjänstens utredning och uppföljning täcks inte av de nuvarande ersättningarna. Redan idag finns en press inom socialtjänsten att handlägga ärenden så snabbt som möjligt och det finns risk att uppföljningar inte görs i den omfattning som behövs utifrån barnets mående. Det känns även konstigt att det ska finnas ett kostnadstak på varje ensamkommande barns handläggning då det inte finns på övriga barn.

Innebär förslaget att samtliga kostnader för gode män ska täckas så blir det stora konsekvenser. Det finns ingen rimlighet i att schablonen som föreslås kan täcka dessa kostnader gällande arvoden. I så fall måste ersättningarna till gode män sänkas vilket kan riskera att antalet gode män minskas. Detta påverkar då

Socialförvaltningen
Ann-Gret Sillén

2016-08-02

barnens möjligheter att få en god man. Många kommuner har en mycket ansträngd situation med gode män och förslaget kan få allvarliga konsekvenser. Även tolkkostnaderna är höga, inledningsvis så krävs tolk vid varje samtal. Det krävs också ett förtydligande av vad ”andra relaterade kostnader” är avsett att innebära.

Det skulle ha varit bra med ett förtydligande räkneexempel för att på så sätt få förståelse för hur kostnaderna är tänkta att fördelas på de 52 000 kronor som föreslås.

Avsnitt 3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Förslaget innebär en schablonersättning per dygn för samtliga anvisningar till en kommun. Hur väl den ersättningen per dygn täcker en kommuns kostnad beror på hur stor spridning gällande kostnaden det är på de placeringar som barnet har behov av. I vissa fall är kostnaderna inte lika höga som den schablonersättning som föreslås, exempelvis vid en familjehemsplacering som blir aktuellt i Hultsfreds kommun för många som kommer med anknytningsskäl. I andra fall är kostnaderna högre än den schablon som föreslås, framförallt när placeringar sker i privata HVB hem. Kommunen anser att det i dagsläget är svårt att bedöma hur stor den genomsnittliga dygnskostnaden för anvisade ensamkommande barn kommer att bli. Kommunen har precis återhämtat sig från det enorma trycket som drev på kostnadsbilden och gjorde det svårt att få kontroll på kostnaderna.

Kommunen anser att formen stödboende inte är ett bra alternativ för så många unga, det är svårt att se var gränserna går för att den unga kan klara av och må bra i ett sådant boende. Som det ser ut idag med de nya lagstiftningarna så är det snarare så att de unga har större behov än tidigare. Det finns en större oro för vad som ska hända. Kommer däremot handläggningstiden att kortas vad det gäller ansökan om PUT så kan troligen utslusningslägenheter vara ett bra alternativ för unga som fyllt 18 år och fått PUT. Däremot anser kommunen inte att det är något stort antal barn i åldern 16-17 som kan placeras i stödboende då det finns ett stort behov av struktur, stöd och trygghet för dessa barn.

Det finns en tydlig risk att ekonomiska incitament blir styrande på bekostnad av barnens välmående och säkerhet.

Avsnitt 3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år

För att detta ska vara möjligt att hantera för kommunerna är det viktigt att begreppet ”motsvarande vårdbehov” specificeras och tydligare förklaras. Risken är annars att måendet äventyras för de unga, att det leder till uppvisande av vårdbehov eller ett självskadebeteende då önskan från den ungas sida kan vara mycket stark att få bo kvar i kommunen.

Det är inte bara den unga som ställer krav på ett fortsatt boende i kommunen, den kan vara god man, i vissa fall det familjehem där man varit placerad.

Avsnitt 3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Tveksamt om förslaget gällande en lägre schablonersättning till denna målgrupp kan styras helt efter ålder då det är många i gruppen ensamkommande unga som inte klara den typ av självständigt boende som eftersträvas i förslaget. Det är fler unga än barn som klarar det självständiga boendet men inte i den omfattning som förslaget antyder och anger i de räkneexempel som används i förslaget. En kommuns utredning och bedömning måste utgå från den enskilde individens behov och inte bara ålder.

Förslaget förutsätter också att det finns lediga lägenheter för denna målgrupp vilket även i mindre kommuner blir svårt att kunna erbjuda.

Det blir en given konkurrens med de som anvisas eller egenbosätter sig enligt bostättningslagstiftning. Kommunen anser att ersättningsnivån för gruppen unga ensamkommande är för låg med hänsyn till att det inte enbart är ålder som avgör behov.

Rutinerna gällande utbetalning av CSN som ska vara grunden för ersättning utifrån schablon måste säkras hos samtliga inblandade myndigheter.

Det är också viktigt att det är tydligt vilka krav som måste vara uppfyllda för att ungdomarna ska kunna erhålla CSN.

Det är viktigt att det blir tydligt vad som gäller vid familjeåterförening. I förslaget står "när den unges föräldrar anländer till Sverige". Det som också krävs när föräldrar anlant till Sverige är att de har förutsättningar att ta hand om barnet och faktiskt gör det. Kommunen kan redan nu se fall där så inte är fallet.

Avsnitt 3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Precis som i avsnitt 3.5 behöver det förtydligas vad "motsvarande vårdbehov" enligt SoL innebär.

Det behöver även tydligare beskrivas hur faktiska kostnader förhåller sig till utbetalda schabloner. Det är inte möjligt att en utbetald schablon ska kunna ersätta återansökningar för faktiska kostnader. Det borde istället vara så att den faktiska kostnaden betalas ut och eventuell utbetald schablon dras av från den faktiska kostnaden.

Förslagen schablon är helt otillräcklig för att finansiera den kostnad denna typ av placering innebär.

Socialförvaltningen
Ann-Gret Sillén

2016-08-02

Avsnitt 3.9 Ikraftträdande m.m

Det är en kort övergångsperiod till de föreslagna ersättningsnivåerna. Det finns förtydligande som måste ske innan konsekvenserna fullt ut kan beräknas. Samtidigt är en övergång till mer schabloniserade ersättningar att föredra då det underlättar administrationen.

Ann-Gret Sillén
Socialchef

